

21.-10.1941.

V POUK IN ZABAVO POŠILJA

IVAN UČENIKOV

BAZOVICA

BERILO JUGOSLOVANSKEGA ODBORA IZ ITALIJE

Dragi moji prijatelji in rojaki!

Naš odbor pripravlja za 10. novembra 1941 ob 8.45 zvečer radijski večer jugoslovanske pesmi. Sodeluje Pevsko društvo v Kairu, vojaški pevski zbor in solistka pevka. Točen vspeled še ni končno veljavno odločen. V prihodnji številki pa bo že objavljen.

Opozarjamo vse naše rojake tudi na večerno radijsko oddajo ob 9 uri tukajšnjega časa na kratkih valovih 25 m.

KAJ JE NOVEGA V DOMOVINI?

Vesti, ki nam prihajajo iz domovine so še vedno neugodne. V naših krajih je politični pritisk sicer malenkostno popustil, zato so se pa razmere v Zasedeni Sloveniji v mnogem spremenile. Že večkrat smo poročali, da so Lahi v Zasedeni Sloveniji, zlasti pa v Ljubljani in okolici zelo mehki in popustljivi. Imeli so pač zato tehtne razloge. V prvi vrsti strah pred bodočnostjo, na drugi strani pa hinavsko prilizovanje, češ pogledjte nas, da smo čisto drugačni kakor pa Nemci. In v resnici so pri nekaterih šibkih Slovencih uspeli. Tako nam poročajo prijatelji, da so jih drugače dobri Slovenci zafrcavali, češ saj Lahi od daleč niso tako slabi in hudobni, kakor pa ste jih vi Primorci slikali.

Sedaj se je stvar nekoliko spremenila. Lahi se boje, da bodo Zasedeno Slovenijo preplavili Nemci in jim potem očitali, da so bili s Slovenci preveč popustljivi. Na drugi strani pa so vzroki za političnega privijanja v Zasedeni Sloveniji tudi v tem, da so pričeli tudi Slovenci delati Lahom skrbi. V zadnjem mesecu je na progi Židani most - Rakek iztirilo 17 vlakov. Resno je bil poškodovan zasilni most v Borovnici, ki so ga svoječasno Slovenci vrgli v zrak. Težje prometne nesreče se dogajajo skoro redno vsak teden. Na Dolenjskem so neznanci napadli karabinijersko postajo. Na Vrhniki je zgorelo veliko skladišče sena. Posebno pa so Slovenci vešči v razširjanju propagandnega štiva. Letaki, pisani v italijanščini se delijo vojakom na pohodu in tudi v vojašnicah. Sploh vlada med preprostim vojakom in našimi kmeti kar dobro razmerje. Naši kmetje so najboljši agitatorji protifašistovske propagande. Poročajo nam, da so italijanski vojaki že vsega naveličani in da bi najraje odšli domov. Tako njihovo razpoloženje naši dobro izkoriščavajo.

Vse to seveda ni ostalo prikrito ljubljanskemu kvestorju, ki je po navodilih iz Rima pričel sistematično gonjo proti naši inteligenci, zlasti proti duhovščini in učiteljstvu. Podrobnosti nam za enkrat še niso znane.

O težkem položaju fašizma in o zelo kolebajoči se italijanski notranji fronti smo že večkrat spregovorili. Končno je tudi sam Duce moral ugrizniti v kislo jabolko in napraviti daljši izlet po razburkani deželi, da osebno potolaži vsaj krajevne fašistovske oblastnike, če bi se mu kaj boljšega ne posrečilo. Na tem potovanju, ki ga je Mussolini napravil v Bologno in Parmo (v načrtu pa je imel obiskati vso Srednjo in Severno Italijo) je doživel rimski diktatorček strašna razočaranja. Že v Forli, v mestu, ki je bilo izhodišče njegovega potovanja ga je množica sprejela z velikimi antifašistovskimi manifestacijami. Ženske so glasno kričale: "DAJTE NAM KRUHA IN VRNITE NAM NAŠE OTROKE". O vra je imela polne roke dela in na stotine ljudi so pozaprli. In Forli-ja jo je Mussolini z veliko naglico ubral proti Bologni, kamor so že poprej odhiteli fašistični priganjači, da s silo preprečijo sličen sprejem, kakor ga je Mussolini doživel v Forli. Kljub temu, da so fašisti z vso silo zganjali skupaj fašistovske prvake in plačence, je Mussolinija dočakala zelo pičla množica za lase privlečenih poklicnih "občudovalcev". Sprejem je bil ledeno mrzel, Duce pa tako slabe volje, da je bil njegov govor tako zelo limonaden, da mu niti pravoverni fašisti niso ploskali. V Parmi, kamor so zbohnali - pred spomenik zmage - vso šolsko mladino

so matere in žene padlih bojevnikov naskočile policijski kordon in glasno zahtevale, da jim oblasti izplačajo vsaj tisto beraško podporo, ki jim pripada po zakonu in katero jim je fašistovski režim že za nekaj mesecev ostal dolžan. Po vseh teh doživljajih in po poizvedbah kakšno je stanje v Turinu in v Genovi, je Mussolini potovanje prekinil in jo ucvrl z zdravo kožo nazaj proti Rimu.

V Cremoni se je zopet repenčil Farinacci, Hitlerjev podrepanik, ki pa je vendar-le enkrat v življenju povedal košček resnice. Odkrito je priznal, da je bil fašizem tisti, ki je ustvarjal v Italiji razpokoženje za vojno in da sedaj ni čas, da bi se fašizem opravičeval pred ljudstvom za ta korak. Pri tem je Farinacci ciknil na polomljeno Mussolinijevo turnejo. Obenem je tudi napovedal, da bo ta vojna še dolgo trajala.

NOVICE IZ SRBIJE

Vesti, ki prihajajo iz Srbije so srbskemu narodu in tudi nam Slovencem v čast. Do sedaj je bilo pregnanih iz Slovenije, ki je pod nemško knuto okrog 80.000 Slovencev v Srbijo. Med njimi je veliko naših Primorcev. Kakor smo že poročali so bratje Srbi sprejeli naše begunce z odprtimi rokami, čeprav je Srbija prenapolnjena beguncev Srbov iz Vojvodine, Bosne in posebno iz Hrvaške. Sedaj smo prejeli vesti, ki pravijo, da so se skoro vsi Slovenci, ki so prispeli v Srbijo in ki so za borbo sposobni uvrstili v četniške oddelke, da se skupno s Srbi borijo proti nemškim vandalom. Veliko število Slovencev je danes v gozdovih in gorah, da ramo ob rami s srbskimi brati branijo srbsko zemljo. Svetovni tisk poroča, da se vodi v Srbiji. Črni gori in Bosni borba, ki nima več oblike gverilskih napadov, pač pa da je to prava mala vojska z vso potrebno opremo, z lastnim generalnim štabom in vsemi onimi funkcijami, ki so potrebne za redno vojsko. Ameriški časnikar Martin Agronsky, ki je redni dopisnik ameriškega radija v Turčiji trdi celo, da so Nemci dobili komaj 30% jugoslovanskega vojaškega materijala. Ves ostali del pa je ostal v gozdovih in gorah tako, da so bojevniki-četniki dobro preskrbljeni z orožjem in municijo tudi za slučaj, da bi vojna še dolgo trajala. Isti dopisnik tudi pravi, da računajo poveljniki četnikov da vojne še ne bo tako kmalu konec.

V Črni gori so italijanske okupatorske oblasti naročile prebivalstvu, da takoj položi orožje. Hrabri Črnogorci pa so Lahom pokazali, da Srb orožja ne daje nikomer a najmanj svojemu kletemu sovražniku. Lahi so dobili v Črni gori znatna pojačanja, pa so se morali Črnogorci umakniti iz nekaterih predelov obale. Kakor poroča dopisni urad Svobodnih Francozov so na enem samem odseku v bližini Lovčena Črnogorci popolnoma uničili cel bersaljerski bataljon. Vpliv črnogorskega odporniškega in svobodoljubnega duha sega tudi v sosedno Albanijo, kjer se Arnavti prav pridno postavljajo po robu Lahom. Po nekaterih zadnjih vesteh so Srbi upadli na več krajih v Bosno in Hercegovino in pošteno premlatili Paveličeve muslimanske razbojnike.

Že pred časom smo poročali, da so Nemci pripeljali iz Nemčije dr. Vladka Mačka z namenom, da ga nadomestijo s Paveličem, s katerim menda niso zadovoljni. Rekli smo takrat, da je malo verjetno, da bi dr. Maček sprejel tako sramoto na sebe in svoje pristaše. Sedaj poročajo, da so dr. Mačka internirali na njegovem posestvu v Kupincu blizu Zagreba. Nemška nakana se torej vendar ni posrečila.

NA HRVAŠKEM

Na Hrvaškem so umori in poboji Paveličevih banditov še vedno glavno delo "nove države". Nepriistranski opazovalci pravijo, da je bilo doslej pomorjenih na stotisoče pravoslavni Srbov, med njimi veliko število duhovnikov, žena in otrok. To kar se dogaja v Bosni je tako nezaslišano in strašno, da kultiviran človek tega kar verjeti ne more. Ura maščevanja pa ni več daleč in takrat se bo morala bodoča Jugoslavija tako temeljito prečistiti vseh izdajalcev, tujih plačencev, razbojnikov in morilcev, da bo v tej naši novi Jugoslaviji v resnici samo zaveden, delaven in pošten narod, ki mu bo zajamčena najlepša usoda. Vsa gniloba in vsa mrčes, ki je zavaladala posebno na Hrvaškem bo bo morala biti temeljito iztrebljena. Sledovi sto in stoletnega suženjstva, ki so ravno na Hrvaškem ostali prikriti in so sedaj izbruhnili na dan z vsemi pritiskalnimi germanskega nasledstva bodo morali biti odstranjeni na najbolj radikalen način. Šele tedaj, ko bo to storjeno se bo rodila nova, velika in veličastna Jugoslavija, dom in mati vseh Jugoslovanov. Ta vera nas mora voditi pri sedanjem delu in tem naporom morajo biti posvečene vse naše misli. To kar se sedaj dogaja na Hrvaškem nam dela sramoto po vsem kulturnem svetu ali ozdravljenje bo prišlo, ker mora priti. V vsakem gneždu je klopotec in tudi Jugoslavija ni bila brez njega.

AMERISKO LETALSTVO

Zadnjič smo na tem mestu govorili o organizaciji ameriške vojske, posebno pa smo se zadržali pri ameriških oklopnih divizijah in motoriziranih oddelkih. Danes si ogledjmo še ameriško letalstvo.

Znano je, da je Amerika zavzemala v proizvodnji motornih vozil prvo mesto na svetu. Tudi v proizvodnji letal so bili Amerikanci prvi na svetu vse do izpred Hitlerjevega ropotanja s sablo. Miroljubni idealisti so po prvi svetovni vojni bili prepričani, da se današnji kulturni svet ne bo več klal po svetovnih bojiščih, pač pa, da bodo spore med narodi urejevali in reševali nepristranski sodniki, ki so takrat sedeli v Švici, v uradih Društva narodov. Na žalost se to ni zgodilo. Tisti, ki so mislili, da je nemški narod, po ogromnih žrtvah prve svetovne vojne, svoje pohlepe po tuji zemlji in tujih narodih zatrl, so se hudo o-goljufali.

Na utvarah lahkomišelnega pacifizma se je polagoma ameriška industrija letal posvetila drugim poslom. Razmeroma majhno število uporabe potniških, transportnih, sportnih in drugih nevojaških letal je ameriško industrijo letal zelo omejilo. Kljub temu so ZAD zadržale prvenstvo v kakovosti letal. Znano je, da so Nemci pred izbruhom sovražnosti kupili v Ameriki vse modele novih letal in jih doma preuredili za čisto vojaške namene. Številni nemški industrijski vohuni so stalno prežali po ameriških tovarnah in sproti poskušali na lep ali grd način dokopati se do teh novih izumov in načrtov. Ogromna večina nemškega letalstva je ameriškega porekla.

Po izbruhu sovražnosti v Evropi so se Amerikanci kaj hitro znašli v novem položaju, posebno še tudi zato, ker sta tudi Francija in Anglija v teku zadnjih predvojnih let silno zaostali v proizvodnji vojnih letal in so naročila v Ameriko kar deževala. Kljub najboljšim pogojem pa ni mogoče letalske industrije ustvariti čez noč. Za izdelavo enega samega srednjega bombnika potrebujejo tovarne približno toliko delavnih moči in časa kakor za zgradbo pet nadstropne stavbe. Ker pa rastejo stavbe v Ameriki kot gobe po dežju, so brihtni Amerikanci tudi proizvodnjo letal močno pospešili.

Ameriko je mogoče napasti samo iz zraka, če si predstavljamo, da bi mogel napadalec priti iz Evrope. Tega so se Amerikanci spomnili takoj, ko je Hitler vkorakal na Poljsko. Nič niso premišljevali, pač pa so se z vso silo vrgli na delo, da ustvarijo najmočnejšo zračno floto na svetu. Letalska industrija zaposluje danes v Ameriki cele armade inženjerjev in izumiteljev, ki ustvarjajo nove modele, jih vsestransko preiskusijo in šele potem prične izdelava na veliko. V primeru z Nemčijo bo Amerika že v najkrajšem času prva na svetu. Ameriški vojni minister je komaj pred nekaj dnevi dejal, da bo Amerika imela tako zračno brodogradnjo, da bo z njim zasenčila sončno svetlobo. Neki ameriški strateg je dejal, da ni potrebno, da se Nemčija premaga na bojnem polju v zvezani bojni liniji, pač pa da zadostuje, da se zavezniki z letali tako previdejo, da bodo lahko dan in noč pošiljali nad Nemčijo po najmanj dva tisoč letal, ki bodo uničevala nemška mesta, nemško industrijo in cestna ter železniška omrežja. Isti strokovnjak trdi, da bi bila s tako mogočno letalsko ofenzivo Nemčija že po enem mesecu primorana, da se poda. In v tej trditvi je mnogo prepričevalne resnice. Nemški narod je še vedno premalo okusil vojne strahote na svojih lastnih ramenih, zato je zelo verjetno, da bi mu taki masovni zračni napadi kaj kmalu strli hrbtenico.

Vse te misli imajo zavezniki v glavi in zato posvečajo izdelavi letal vso svojo pažnjo. Z vsakim mesecem raste proizvodnja letal v Ameriki in je v mesecu septembru dosegla število 2000 komadov. Do aprila meseca prih. leta bo po načrtu znašala proizvodnja 4000 letal na mesec. Zelo verjetno pa je, da se bo ta številka še pojačala.

Ameriška lovska in borbena letala so mnogo boljše oborožena, kakor pa slična nemška letala. Tudi njihova hitrost je izvanredna. Najnovjše lovsko letalo ima srednjo brzino 650 km na uro, njegova največja hitrost pa znaša 800 km na uro. Ta letala so zgrajena tako, da se že v nekaj minutah lahko dvignejo v znatne zračne višine. Izredno so gibčna in kot borbena letala v mnogih ozirih prekašajo slične nemške izdelke.

Ameriški bombniki so prava čuda moderne tehnike. Na velike razdalje lahko prevažajo tovore nad 1000 kg bomb. Oboroženi so s topovi in strojnimi. Čeravno izgledajo precej neokretni in teški, razvijajo izredno veliko hitrost do 600 km na uro. Posebno se je v zadnjih napadih na nemške mesta izkazal ameriški bombnik Martin B 26.

Vežbanje ameriških pilotov se vrši z največjo vestnostjo in vne-mo. Po sedmih mesecih marljivega vežbanja je pilot šele zrel za fronto.

OGLEDUHI LETAL

Po francoski katastrofi v lanskem poletju, se je vsa zračna sila Germanov vrgla nad angleško otočje. Na stotine letal je prihajalo nad Anglijo s tisoči in tisoči ton bomb in eksploziva. Hitler je bil prepričan, da bo Anglijo še lažje ukrotil, kakor pa se je to zgodilo s Francijo. Nemški radijo je tulil v svet pogrebnece angleškemu cesarstvu in napovedoval konec angleški premoči v svetu.

Zgodilo pa se je drugače. Germanski bombarderji so bili pri njihovih ponočnih letih nad Veliko Britanijo presneto presenečeni, ko so se prepričali, da jih angleški lovci pričakujejo nad francosko obalo, pa tudi takrat, ko so leteli v najvišjih zračnih legah. Vsak dan in vsaka noč je Nemcem ugonobila na stotine njihovih najboljših letal in pilotov. Škode je bilo seveda tudi na Angleškem več ko zadosti, ali angleški narod se ni uklonil. Hitler je bil prisiljen, da svojim eskadrilam zatrobi umik. Germanska namera v Angliji je popolnoma propadla. To je bila prva večja bitka, ki jo je Hitler izgubil.

Po vsem svetu so se strokovnjaki in tudi nestrokovnjaki izpraševali, kakšen čudež se je zgodil na Angleškem. Strokovnjaki, posebno v Ameriki so vedeli, da se je Anglija komaj pričela oboroževati, vedeli so, da je njena kopnena in zračna obramba še zelo šibka, posebno v primerjanju z Nemci. Posebno radovedni pa so bili Amerikanci - še bolj seveda Nemci - kako je urejena angleška poročevalska služba, da takoj javi, ko se dvignejo nemška letala za polet na otočja. Mislili so, da vzdržuje tajinstvena "angleška tajna služba" v Nemčiji in zasedeni Franciji na tisoče ogleduhov in na stotine radijskih aparatov, ki točno javijo vsako nemško premikanje. Hitler je bil kar iz sebe. Najbolj nedolžne ljudi so zapirali v masah, med njimi mnoge prepričane nacisti. V Angliji pa so molčali - in se najbrže skrivoma tudi smejali.

Sele v najnovejšem času je prišla skrivnost na dan. Angleži sami so jo odkrili.

Ogleduhi angleške zračne službe se ne skrivajo v sovražni zemlji, pač pa sedijo doma na Angleškem v lepo urejenih pisarnah, oblečeni v uniforme angleškega letalstva. Odkrivanje nemških letal je stvar znanosti in iznajdljivosti angleškega učenjaka. Seveda je ta skrivnost lastnina angleške oborožene sile in bo bržkone tudi ostala. Aparat, ki odkriva sovražna letala na daleč se imenuje "Radiolokalizator". Kakor vse iznajdbe je tudi ta v svojem bistvu preprosta. Radiolokalizator pošilja radijske valove zelo majhne dolžine na vse strani v vseirje. Postaj, ke te valove pošiljajo je seveda polno. Ko val zadene na trdo telo v zraku - in to je avijon - se od letala odbije, kakor žoga ob zid in se vrača nazaj v postajo. Povratek radijskega vala takoj zabeleži radiolokalizator in s pomočjo posebnih računov ugotovijo v najkrajšem času lego, višino in smer leta vsakega letala. Ta zadeva se prav uspešno eveljavlja tudi za odkrivanje sovražnih ladij in podmornic na morjih.

Mož, ki je iznašel to stvar in s svojo veliko pametjo rešil Anglijo pred nemškimi strahotami se piše Robert Aleksander Watson Watts. Ima 49 let in je eden najuglednejših učenjakov v Angliji.

Radiolokalizatorji so v rokah, posebno izvežbanega osebja angleškega letalstva, kateremu je pridružen zbor ženskih oddelkov. Poročila radiolokalizatorjev potekajo iz posameznih postaj naravnost v generalni štab in istočasno tudi na poveljstvo RAF - a. Po izbruhu sedanje vojne in posebno v teku zadnjega leta se je organizacija tajnega odkrivanja sovražnih letal v mnogem spopolnila. Že danes šteje ta služba na tisoče moških in ženskih pomočnikov in prisluškovalcev, v prihodnjih dvanajstih mesecih pa bo dosegla silo 20.000 glav moškega in ženskega spola.

Sedaj je tudi nam, ki smo si pogostokrat - ob zračnih napadih - belili glavo, zakaj tulijo sirene toliko časa pred napadom, ta skrivnost odkrita. Obenem si lahko tudi tolmačimo vse one številne alarme, katerim niso sledili napadi. Sovražni avijoni so bili pač nad morjem, obali pa se niso približali.

Nemci in Italijani so se zelo trudili, da bi ta angleški izum dobili v svojo last, vendar se jim to ni posrečilo. Učenci Marconija so v Italiji delali najrazličnejše poskuse, ali vsi njihovi naporji so bili zaman. Lahki sami priznavajo angleški opazovalni službi natančnost in vestnost. Posebno pri zadnjih napadih angleških letalcev na Neapelj in sicilijska letališča so bili organizirani tako, da so britanska letala že davno pred približanjem laških lovcev vedela o sovražniku vse kar je potrebno za učinkovito obrambo. Tudi ob tej priliki se je moral laški tisk pohvalno izražati o RAF - u.

POLOŽAJ V RUSIJI

Po velikih izkušnjah, ki so nadlegovale marsikaterega malodušneža, se nam danes že nekoliko jasni položaj na ruski fronti. Nemškim vandalom se je sicer posrečilo, da so zasedli obširna ruska področja, vendar cilja niso dosegli. Po štirih orjaških ofenzivah so dospeli tja, kamor je mislil Hitler priti po treh tednih vojskovanja. Z ogromnimi nemškimi izgubami pa germanska vojska še ni uničena, tega se moramo zavedati, ko ocenjujemo posamezne dogodke na tem bojišču. Do danes so Nemci - po cenitvah neprizadetih - izgubili 4 milijone mrtvih, ranjenih in ujetih vojakov. Šest milijonov pa ima Hitler še vedno razpolago, da z njimi pognoji ruske stepe. Cvet nemške armade je uvenel, to kar sedaj prihaja na vrsto je nižja kakovost. V opremi in materialu je Hitler zaposlil skoro vse svoje rezerve, kar jih je imel in tudi vse ono kar je naropal po evrop-

skih državah. V letalstvu so Germani že davno prekoračili višek svojih zmožnosti. S piloti pa so tudi v silni zadregi. Sedaj kličejo pod orožje 16 letne otroke, da jih izvežbajo za pilotsko službo. - Vsa Hitlerjeva moč je bila zasnovana na mladini. Ta mladina pa leži pokopana po vsej Evropi in zlasti številni so njeni grobovi po ruski zemlji. Eno je gotovo, da bo Hitlerja ruska zemlja še nekaj milijonov človeških življenj.

Vsa Hitlerjeva moč v svetu in posebno pa doma je zgrajena na stalnih uspehih. V trenutku, ko teh uspehov ni in prenehajo slavlja zmag in zunanje političnih uspehov, pričinja tudi "vistosmerjena" množica možganskih uniformirancev v Nemčiji dvomiti v končno zmago. Vsak odmor v nemških uspehih zavalovi nemške množice in ustvarja tudi v tej državi, ki ima zelo malo mislečih ljudi, notranjo fronto, ki je Hitlerju vse prej, kakor pa prijetna. Zato tiči vsa Hitlerjeva večšina v tem, da tudi na račun največjih žrtev elektrizira nemštvo s proslavami in slavospevi, ker stem pozablja na velike tegobe današnjice in na obračun v bodočnosti.

Kako pa je z rusko armado? Odkrito priznajmo, da je ta armada imela, kljub svojemu velikemu junaštvu in požrtvovalnosti tudi ogromne žrtve v ljudeh in na materialu. Glede opreme pravijo nepristranski opazovalci, da bi se moglo rusko vojsko oceniti tako-le:

Protitankovsko orožje, kakor tudi zračna obramba in topništvo v splošnem, je odlične kakovosti, moderno in učinkovito. Ruski topovi, ki so zelo hitri pri uporabi in dalekosežni redčijo nemške vrste po dnevi in po noči z enako točnostjo in učinkovitostjo. Dvajset in trideset tonski tanki so tako po svoji hitrosti, gibčnosti in okretnosti, kakor po silovitosti, vredni občudovanja. Topničarji in posadke tankov so najboljše izvežbani vojaki ruske vojske. Večina še ni dosegla 30 let starosti.

Ruska letala so ravno tako moderna kakor letala Velike Britanije ali Amerike. Posebno učinkovito je lahko letalo - enomotornik - ki je oboroženo z enim topom, ki strelja skozi propeler in s 3 strojnicami.

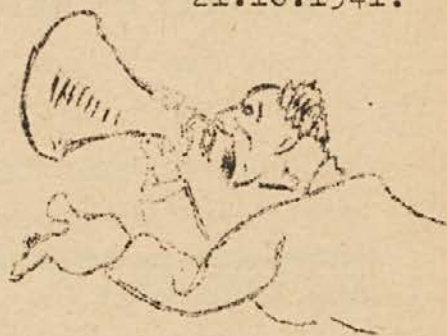
Tovarne ruskih letal ležijo na vzhodu Moskve in niso bile prizadete po sedanjih vojnih dogodkih, le dovozi sirovin so nezadostni za izkoriščavanje njihove polne delovne moči. Nemške zračne napade na te tovarne je ruska zračna obramba razpršila tako, da se v teh ozračjih niso več pojavljali. Tudi nemški strmoglavci niso imeli sreče v ruskem zaledju.

Vojna se razvija v glavnem na zemlji z brzimi motoriziranimi edinicami. Nemci so zaenkrat še vedno v premoči z oklopnimi vozili. Njihovi motorizirani oddelki še vedno stalno držijo ozemlja, ki so jih zavzele oklopne edinice. Rusi so v tem pogledu šibkejši, primanjkuje jim motorna vozila za dovoze pogonskih sredstev, municije in podobnih vojnih potrebščin. V tem oziru jim je ameriško-angleška pomoč najnujnejša.

Oprema ruske vojske je odlična. Trenotno sta dve tretjini 10 milijonske ruske armade preskrbljeni z jeklenimi čeladami, ki so mnogo boljše od nemških. Ruski napadalni oddelki so sijajno izvežbani in v vsakem pogledu nadkriljujejo Nemce.

Kako bo končala bitka za Moskvo? Tu je težko prerokovati, kakor je vsako ugibanje v tej vojni zelo nevhvaležen posel. Po vseh znakih sodeč je zelo verjetno, da bodo Nemci napeli vse sile, da se polastijo ruske prestolice. Iz Hitlerjeve okolice trdijo, da se mora to zgoditi najkasneje do 1. nov. Verujemo, da se to ne bo zgodilo niti 15. novembra.

LJUDSKI GLAS - IVAN GROZNI

Mnogo strahu in razburjanja je med fašisti in oblastniki v Italiji povzročil "LJUDSKI GLAS", ki se je nekaj noči zaporedoma javljal na postaji Radio-Bari. Poslušalci te postaje so na kratkih valovih med razlaganjem in poveličevanjem fašistovske politike naenkrat začuli skrivnostni glas: "Italijani, to je "LJUDSKI GLAS"... to so bile prve besede neznanega govornika, ki je nadaljeval: "Proti silni premoči Rusije, Anglije in Amerike se bo os prelomila na dvoje! Italijani, poženite germanske pse preko meje in sklenite mir z Veliko Britanijo, dokler je še čas!" Ko je "LJUDSKI GLAS" postavil na laž namške trditve o uničenju ruskih armad, je nadaljeval: "Velika Britanija in Amerika pošiljata dan in noč ogromne količine tankov in topov na rusko fronto. Ruske armade niso bile premagane in se junaško in uspešno upirajo nemškemu masakru. Ta vojna bo dolga in bo Nemčijo in Italijo stala ogromnih žrtev. "LJUDSKI GLAS" je nadaljeval: "Mussolini in Ciano sta odgovorna za mizerijo, trpljenje in stradanje, ki vladajo v Italiji. Ta dva zločinca sta odgovorna za sto in sto tisoče italijanskih življenj na frontah in v globočinah morja. Mi stradamo, Germani pa so nam pobrali kruh in živila, oblačila in delavce. Zahtevamo umik italijanskih čet iz Libije in Rusije! Garibaldijeva Italija ne sme krvaveti za povečanje Germanstva in za slavo Hitlerja. Preveč italijanske krvi je že požrla nesrečna vojna. Zadosti imamo vsega, dol z vojno! Hočemo mir!"

"Ljudski glas" je upadal od časa do časa v italijansko radijsko oddajo in je govoril skoro pol ure. Razumljivo je, da so lastniki radijskih aparatov po vsej Italiji odpirali kratke valove postaje Bari. Fašisti, kvesturini in poklicni denuncijanti niso vedeli kaj početi. Telefonski aparati so brenčali na vse strani in zahtevali pojasnil. Brigadir v Sežani si je odpasal samokres in ga zagnal po tleh v prepričanju, da je izbruhnila revolucija, kateri se je mislil takoj priključiti. Nasprotniki fašizma so se nebeško zabavali. Dokaz, da je Italija zrela za revolucijo se je sijajno obnesel. Postaja Bari na kratkih valovih pa je utihnila. Zdi se pa, da ima "LJUDSKI GLAS" tudi še druge radijske dolžine in da ga bomo zopet kmalu čuli.

Tudi nemškim radijskim postajam nagaja nepoklicani govornik. Ko je govoril Hitler, ga je "IVAN GROZNI", tako namreč sebe naziva neznani motilec v Nemčiji, neštetokrat prekinil in ga s posrečenimi vpadnicami kar zmešal. Hitler je zelo bajeveren in so prisotni mislili, da ga bo zadela kap, ko je slišal, da mu nekdo ugovarja in ga zafrkava.

.....

IZ ZBIRKE "SLOVENSKA PESMARICA"

Oj Doberdob, oj Doberdob,
slovenskih fantov grob!
Kjer smo kri prelivali
za svobodo, domovino,
kjer smo mi pokopali
slovenske fante.
Oj, Doberdob, slovenski grob!

Oj Doberdob, oj Doberdob,
ti naših fantov grob!
Kjer se mi bojevali,
svojo kri prelivali,
da svobodni bi vstali
iz robstva tesnob.
Oj Doberdob, oj ti naš grob!

Dekle je pralo srajčki dve
na sredi morja te vode.

Prvo je prala bratecu,
drugo pa svojmu ljubemu.

Dekle, katera rajši imaš,
ali bratca ali ljubega.

Če svojga brateca zgubim
več nikdar družega ne dobim.

Če svojga ljubega zgubim,
pa lahko drugih pet dobim.

Fantič izdere ojster meč
odseka ljubci glavco preč.

Sred vasi so lipe tri

Sred vasi so lipe tri
hišica pri njih stoji.
Hišica lesena je,
roža zlata v njej cvete.

Zame roža ta cvete,
zame le, za druge ne.
Kdor bo trgal rožo to,
dal mi bo ruso glavo.